

В справі відмови до друку в Українській державі.

Відносини урядових і громадських груп до наших союзників і учасників берестейського договору певним чином характеризують повної доляности, взаємного довіря і обопільної поваги до державних і національних інтересів.

Про міжнародне становище України.

Необхідно дбати про закріплення міжнародного становища України через призначення її, як самостійної держави, в першу чергу нейтральними державами, а через зв'язання міжнародних політичних і торговельних зносин.

Про стосунки до інших держав.

Стосунки з державами, утвореними з розпаду держави російсько-польської ґрунтуватися на повній пошані і признанню самостійності України, а також порозумінню економічних інтересів.

До цих резолюцій з'їзд ухвалив наступну частину в якій зроблено характеристику сучасного політичного курсу, дано аналіз внутрішнього становища та окреслено наше міжнародне становище і діяльність уряду, але з незалежних причин ця частина до друку не подається.

В справі державної мови на Україні.

Єдиною державною мовою на Україні може бути тільки мова українська.

(Мотивовану резолюцію доручено скласти головному комітетові).

З приводу доклади з мови.

1. Конфісковано 14 рядків.

2. З приводу становища українців католиків на правобережній Україні конференція констатує наступні способи до політизації цієї частини українського народу і вважає потрібним зібрати всі місцеві українські сили для одсічі й оборони.

Ще про державну мову.

Питання про державну мову в однонаціональній державі остільки безспorne, що нікому, хто міркує не тенденційно та без політиканства і не слабує на шовінізм, не може і в голову прийти, підняти його. Через те для всіх і для українського уряду було цілком ясним, що в українській однонаціональній державі, збудованій в додаток до всього ще й по принципі етнографічних меж, державною мовою може вважатися тільки мова українська. Це було аксіомою для всіх, поки не нахали „гооті“ і заявили претензію на те, щоб на Україні все случувало ім, а вони тільки утворювали б авоє панування.

Оскільки спитання вважалось безперечним, про це свідчать не тільки вся практика уряду, а і те, що в конституції української держави, вже прийнятій Центральною Радою в першій читанні (другого не було) немає ні слова про державну мову. Само собою розумілося, що в Українській державі—державна мова українська, бо це так само натурально, як те, що у людині дві ноги, одна голова і т. д., через що й закону про те, кого вважати за людину, не треба.

Потвержується це ще й тим, що в вимку з натурального права української мови вважалося в Українській державі мовою державною, було видано закона про права мов національних меншостей на Україні. Такий закон потрібен тільки в тій разі, коли є права більшості, а мовне право більшості вже було здійснено і виявлено тим, що його українська мова стала вживатися, як мова державна.

Гетьманський уряд все отсе унаслідкував готовим, але в той час же русифікатори стали піднімати галас проти української мови, закидаючи останній свій гріх в шовінізм. І от гетьманський уряд, вважаючи на це, в своїй декларації, надрукованій в ч. 1 „Держ. Вістн.“, висловився з цього приводу так:

„Не може бути мови про прямування нового правительств до гніту української національности. її мови, культури і державности. Навпаки, правительство, вистігавшись насильств і радикальних перемін, буде в той же час рiшуче переводити в життя ідею дальшого і всестороннього розвитку української національної культури, з забезпечення взає української мови в школі, державних і громадських установах і зааріялення всіх форм української державности.“

Це є урочиста обіцянка уряду, потрібним „облагородити“ її, а не тільки національний програм і його вексель. Це є не що инше, як обіцянка продовжувати попередню національну політику. Після цього можна було б тільки дивуватися, як ті, що виступають проти української мови, як проти державної мови, могли йти служити урядовцями і зостаються служити, коли не згодні з національним програмом уряду і мають своїми зв'язками гальмувати й касувати національну діяльність уряду. Така праця звється протидержавною, бо віднести її до опозиційної ніяк не можна по її характеру й змісту.

З виданням закону про права меншостей, московська, чи руська або російська мова зайняла на Україні місце мови меншостей, цим, розуміється, й ніякого призначення не зроблено, бо це означає тільки те, що вона належить меншій кількості населення. Безперечно її було б зроблено призначення, коли б в Московській державі не визнано було її за державну мову, але ж це те саме, що не визнавати української мови за державну на Україні. Цього робити ні з яких мотивів і ніяк не можна ні над якою мовою, бо до всіх народностей треба ставитися з однаковою повагою, по християнському і високо-моральному принципу однакового достоїнства людей. Отсього саме і не визнають чи не розуміють ті, що так вороже ставляться на Україні до мови українського народу.

Згідно з постановою Центр. Ради, од 25 листопада 1917 р., загальні російські закони, які існували на Україні до 27 жовтня 1917 р., зостаються в силі, коли вони не покасовані універсалами, законами і постановами Української Центр. Ради. Ця постанова в силі і до цього часу. Згідно з нею російські закони прикладаються на Україні з тими змінами, які вимагаються тим, що їх повинно пристосовувати до українських матеріальних умов. Одновідно цьому у всіх таких законах слово „руській“, „російській“ і т. п. замінено словом „український“. Таким чином, коли в законі стоїть: „Государство Российское“, то треба на Україні читати „Українська Держава“; де стоїть „руській язык“, то там треба читати „українська мова“.

Посилання на російську редакцію не законне, бо треба перенести на український ґрунт російські закони читати в українській редакції. Це цілком ясно для тих, хто знає, як пристосовується рецитуване право до той держави, яка його рецитує для себе. Та й для обивателя зрозуміло, що перенесене на ґрунт української держави російське право повинно бути пристосованим до українського життя і трактувати не про російське й руське, а про українське, через що всеріш де пишеться „руській“, „російській“ треба розуміти „український“.

Нарешті, скільки слів з приводу відношення до мови. Цкаво, що всі, хто ставиться проти української мови, навіть ті, що хотіли б завести дві державні мови . . .

. . . всіма силами стараються принизити українську мову і українську народність. Разом з тим вони принижують і руську мову, бо відносно української вони роблять її чимось чужою, чужим, мертвим, монополізуючим за собою всі права. Вони хотять зробити руську, а правдивіше московську мову на Україні виключною, пануючою, поважаючи українську мову. Для цього вони між иншим кажуть ніби то українська мова убога, недешенна, некультурна.

Я знаю і українську і руську мови однаково, нишу на тій і другій мовах однаково, маю друковані праці на тій і другій мовах і свідчу, що українська мова у всяким разі ні в чім не уступає руській і у всяким разі не бідніша за неї. Коли на добрім струменті якийсь музикант погано грає, то в тій струмент ні трохи не винен, а тільки музика, якому треба навчитися краще грати, як у його є для того хоч якийсь хист і хоч явесь бажання.

Що до культурних виразів і термінології, то руська мова ніяк не може похвалитися ні оригінальним багатством, ні сталістю їх. Зсім легко переконатися, хоч би прочитавши скільки статей російських законів та заглянувши в сенатські пояснення, більшість яких і утворилися на ґрунті непродуктивності, неясності та сплутаності термінології. Я міг би навести дуже багато свідочств російських письменників про руську мову дуже й дуже для неї неприемних, промовчу про Гоголя, який вважав

російської армії громадянам української держави.

Український культурно-просвітній кінематограф.

„Головне управління по справах мистецтва й національної культури має заснувати в м. Київі власний культурно-просвітній кіно-театр, в якому будуть демонструватися тільки фільми з українськими напсами. Цей кіно-театр мусить дати українському громадянству художню розвагу, а українському емігранту й українським дітям школу знання й любови до рідного краю. Це—суботи в кіно-театрі урядкуватимуться спеціальні сеанси для емігранта з програмою науковою, в супроводі досвідчених лекторів, та цікавими сеансами змісту патріотичного, історичного і героїчного. Шонеді, що-свята вранці культурно-просвітній кіно-театр має давати дурчо вистави для учнів міських шкіл та козаків українського війська з відповідною програмою, лекторами й музикою.“

На улаштування цього кіно-театру та кіно-лабораторії з боку держави потрібна допомога в 87.100 карб. які гроші, як позичку, головне правління по справах мистецтва й національної культури збирається повернути державі через два-три роки.

В справі дипломатичного представництва в Фінляндії.

Міністерство закордонних справ внесло в раду міністрів законопроект, яким проєктується:

- 1) Заснувати в Фінляндії дипломатичне представництво української держави з 15 го вересня ц. р.
- 2) Дня матичне представництво в Фінляндії зрахувати до другого розряду посольств української держави.

Помешкання для 2-ї україн. гімназії—нема!

По роспорядженню пана гетьмана для 2-ї укр. гімназії ім. Клирило-Методіївського братства було призначено постійне помешкання на другому поверсі в будівлі 2-ї російської гімн. (Виб. б. 18). Але через те що мало не всю зазначену будівлю ще раніше зайняло міністерство харчових справ то для увільнення гімназійних помешкань від міністерства для останнього треба було підшукати відповідну квартиру. Але ревізії цього офіція поставила перешкоди міська ревізійна комісія. Це страшно стурбувало батьківський комітет гімназії і він по згоді з педагогічною радою обрав делегацію для вивчення справи. 14 вересня делегація в складі представників батьк. к-ту і педаг. ради одвідала голову ревізійної комісії генер. Бянгена, нач. ка штабу пана гетьмана генер. Стелецького і отатана міста ген. Ханукова. При одвіданні виявилось, що П. Етінген в свій час зробив належне роспорядження, але воно з невідомим йому причия не виконано, пообіцяв роспорядження поновити. П. Стелецький рiшуче заявив, що ревізійні не касувались і киче повинна одбутись. В цьому ж напрямку він в присутності делегації балакав по телефону з тов. м.н. внутр. справ і отатаном міста. А взагалі виступив велике здивування, що гімназія в супереч роспорядження пана гетьмана ще й досі не має помешкання. П. Хануков під час одвідань його делегацію викликав до канцелярії н-ва району держ. варті, який і повідомив, що виконано ревізійні противиться київська міська ревіз. ком. яка навіть звернулася до його з пропозицією припинити ревізійцію, бо для мін. хар. сир. вона підшукує друге помешкання, через це власне й загальмувалася вся справа. У відповідь на це П. Хануков зазначив, що ревізійні „Імперіаль“ ні в якому разі не касується і наказав, щоб від нині було взято найрiшучіших заходів аби до 9 год. ранку 17 вересня помешкання готелю було обов'язково увільнено від мешканців.

Сергій Шелухин.

В міністерстві.

Циркуляр м. ва внутрішніх справ.

Міністр внутрішніх справ Бієляковський розіслав таку циркулярну телеграму губернiальним старостам: В пригородних повітах Курщини, Харківщини та Чернігiвщини в останній час в зв'язку з порозумінням, що стається між німецьким правительством і совітським, ширяться спільно чуття про перехід докопних новітв до російської совітської республіки і пересування в зв'язку з цим демаркаційної лінії.

Чутки ці безумовно вигадані й жадної підстави не мають: демаркаційна лінія не перенесеться. Чутки ширяться виключно з провокаційною метою, щоб внести неспокій серед статенних людей, збільшити діяльність злочинного елементу, та викликати порушення ладу.

Як можна, найширше повідомити про це населення, особливо ж в сільських місцевостях, надрукуйте спростовання в газетах, поставте в обов'язок повітовим старостам по своїй особисто пояснит стан річей місцевій людиності, щоб внести цілковитий спокій.

Місіонери 'для боротьби з пропагандою унії та католицтва.

Міністерство ісповідань виробило проект закону про заснування в епархіях Волинської, Подільської та Холмської посад міністрів для боротьби з пропагандою унії та католицтва. Всього засновується одинадцять посад місіонерів: чотири на Волині, чотири на Поділлі й три на Холмщині. Головним обов'язком цих місіонерів, по думці міністерства, є їх об'єднання в справі керування всією протиунійською та протикатолицькою місіонерською працею в епархіях, з умовою, що кожні три місяці місіонери подають міністерству ісповідань справозданнй про свою діяльність.

Про пенсію військовим.

Військовим міністерством уже зроблено і подан на затвердження законодавчим шляхом проект тимчасового статуту про пенсії та одноразові грошові допомоги військовим служачим та військовому духовенству (був-

кої і про термін початку і порядку навчання. І от на цьому засіданні п. директор гімназії розповів про заходи які вживались в справі добування помешкання на прикінці зробив таку заяву: після обіцянки п. отатана міста вжити найрiшучіших заходів щодо увільнення помеш. гот. „Імперіаль“ він майже що-дня навідувався туди, але не помічав жадних ознак, що взагалі там діється щось подібне до ревізійних, запевне її зовсім не розпочинали, але одє зараз він подавав від отатана міста, що нібито по роспорядженню тов. міністра вн. сир. п. Варуна-Секрета гот. „Імперіаль“ від ревізійні остаточно увільнено.

І доводить гукнути голосно—може й почують ті, хто повинен почути: пікільний рік почався, навчання—з наказу міністерства освіти мусить провадитись вже по всіх гімназіях, а помешкання для 2-ї укр. державної гімназії, помешкання, яке призначено самим паном гетьманом—нема!

Батько.

Україно-російська мірова конференція.

Відповідь української делегації в справі Донщини.

До російської мірової делегації.

У відповідь на декларацію, подану 10 вересня 1918 року на пленарній засіданні мірової конференції, українська мірова делегація має за честь повідомити:

В своїй декларації 9 вересня російська мірова делегація, на підставі статей 3—5 Берестейського договору Росії з центральними державами, уложеного в березні 1918 р. та статтею 7 і 13-ю додаткового договору Росії з Германією, уложеного 27 серпня 1918 року себ-то вже після одержання од української делегації заяви про умову України з Доноу, складеної 8 серпня 1918 року, доводить, що „всі не згадані в цих договірних статтях країни“, буншої Росії „становлять, як і раніше, червонолінійну частину російської совітської федеративної республіки, так само, як попереді воєни були червонолінійною частиною буншої Російської імперії, і що, окрім границі між Австрією та Росією, що була перед війною, і нової межі від Тарнограда до Вилановського озера,—визначена державних меж України“ на всіх останніх протязі може статись з згодою Російської Совітської Федеративної Республіки“.

На цім ґрунті російська делегація не визнає за Україною права на окремі її угоди з Доноу і настоює на своїм праві брати участь в визначенні державної межі України не тільки з півночі, але і з сходу і з півдня.

Але ж Україна є суверенна держава і складає свої відношення незалежно, через що договори, в яких вона участі не брала, не можуть накладати на неї обов'язків. Ще ж до зробити його російською міровою делегацією виконувати з договірних актів, уложеної Совітською Республікою з центральними державами, то українська мірова делегація вважає його за цілком безвідповідальний і бачить в нім логічні суперечности.

Ні в перелічених російською делегацією договірних статтях, ні в інших частинах договору Росії з центральними державами, не зазначено гарантії неупорядкованості тих частин території буншої Росії, на які претендує совітська влада, ніби як на „червонолінійну частину“ Совітської Республіки. Навпаки, додаткова умова Росії з Германією 27 серпня сама по собі єсть неохотний доказ того, що в Берестейській договорі не передбачалась і не розумілась невідільність російської території, бо тоді пізнали не сталося би додаткового відділення від Росії Вістони, Ливонії та Грузії.

Оже виходить, що укладаючи Берестейський договір з центральними державами, сама Совітська республіка не претендувала на піби здобутий по спадщині від буншої Російської імперії суверенитет над своєю територією, що до того часу зостається від колишньої Росії, і не стосується принципів неупорядкованості території між Совітською владою, а отже, діяла во зовсім інших умовах свого права на ту або ину частину буншої Росії.

Ті підстави совітського уряду були зовсім виразно встановлені і зафіксовані як раз на тих перших засіданнях мірової конференції, на які в своїй декларації 9 вересня, посилається, між иними, і російська делегація. Ведучи мирові переговори, українська мірова делегація завжди брала на увагу ці підстави. А саме, в засіданнях 23 і 24 травня, на поставлені від української делегації запитання що до скла-

ду Союзної республіки і де тих територійних меж, на які припадають уповноваження російської делегації, — ця остання в особливій пильній декларації заявила, що „Російська Соціалістична Федеративна Союзська Республіка становить собою єдину державу, в яку входить територія всіх союзів робітників та селян“.

В своїх словесних заявках по цій справі (протокол засідання мирової конференції 24 травня 1918 року), відповідно на спеціальні запитання української делегації, чи буде договір з Союзною республікою обов'язковим для Донщини, Сибіру та інших частин буйної Росії, російська делегація проводила цей самий погляд, пояснюючи, що Союзська республіка становить собою спілку союзів і що обов'язки, які випливають з їх договору з союзною республікою, мають силу на всі ті провінції та країни, які входять в склад конструированої таким способом Федеративної Союзської держави.

З цієї заяви й пояснень російської делегації зовсім випливає виходить:

1) Що Російська Союзська Федеративна Республіка, як територія, по визначенню союзської влади, складається з тих частин буйної Росії, в яких місцеве урядування і влада належать союзним селян та робітників.

2) Що тільки за такі частини буйної Росії Союзська республіка може приймати на себе гарантії та обов'язки по міжнароднім договорам.

3) Що поки Донщина, Кавказ то що формувалось по типу союзських республік та держави в зв'язку з центральною владою союзської федерації, доти в цих країнах мав силу суверенітет Союзської республіки і тільки доти російська мирова делегація мала право говорити з українською делегацією про межі, що відділяють Україну від тих земель.

4) Що коли Донщина відокремилась від Союзської республіки, як суверенна держава, на території якої скасувалась влада робітничі і селянські союзів, то разом з тим зникли всі підстави для продовження переговорів України з Росією про межі в боку Донщини, бо так союзська влада перестала бути суцільною Україною.

Нікого замаху на основи Берестейського договору Росії в центральних державах Україна цим не зробила, бо той договір не наклав і не мів накладати на Україну ніяких обов'язків відносно Союзської республіки. Навпаки, на Союзську республіку Берестейський договір наклав, що до України, ніяку серйозних обов'язків: негайно утворити мир з Українською Народною Республікою і признати мировий договір центральних держав з Україною, укладений 9 лютого 1918 року; негайно забрати з України російське військо і червону гвардію; припинити всяку агітацію та пропаганду проти уряду і державних або громадських інституцій України.

Таким чином Україна в Берестейським договорі між центральними державами та Росією трактувалась як уже сформована самостійна суверенна держава. Вона була суверенною державою і міжнароднім суб'єктом права, раніше за російську союзську федеративну республіку складала з Германією, Австрією, Туреччиною і Болгарією свій мировий договір, в якому для України немає ніяких обмежень і обов'язків що до Російської республіки.

В тенденції російської делегації поставити визнання своїх меж України під контроль і санкції союзської республіки українська делегація бачить лише претензію, яка не виправданість ні тими дипломатичними актами, на які посилається російська делегація, ні самою ідеєю союзної федеративної республіки, ні державним станом сторін.

Як суверенна держава, Україна уклала і свою угоду 8 серпня про межі з донською державою як з своїм безпосереднім і дійсним сусідом.

Абсолютне зречення російської делегації погодитись в цій справі з українською делегацією трудно зрозуміти, коли порівняти з цим позицію російської делегації що до Бессарабії, на яку Україна має свої права і не визнає прав за Росією, яка в додаток до всього ніде і не межує з Бессарабією. Коли стати на позицію російського уряду, який визнає за собою легальний титул на Бессарабію і з чий українська делегація не може погодитись, то і в такому разі вийде, що російська делегація суперечить сама собі. Так, вона визнає за собою легальний титул на Бессарабію як і на Донщину. І в тім і в другім випадку з союзної влади немає фактичного територіального сусідства з Україною. Через те союзська влада стоявши на своєму ґрунті визнає за собою легального титула, — бо в обох випадках суверенітет Росії не має під собою ґрунту, — коли заявила

обмірковуючи питання про Бессарабію, то не тим же своїм аргументом, обов'язковим для неї і питання про межі України з Дном, здавалось би повинна так саме знати з обмірковування.

Зоставшись на цим єдиною важливім в даній справі реальним ґрунті і не знаходячи в декларації 9 вересня ніяких підстав до переміни своєї позиції, українська делегація знову закликає російську делегацію звернутись до конкретної роботи по розмежуванню обов'язкових територій Української держави і Російської Союзної республіки по лінії їх безпосереднього сусідства і тим припинити наразити ту тяжку невпевненість політичних та економічних стосунків, від якої так довго терплять корінь інтереси обох сторін а особливо людськи прихордонної смуті.

Голова української мирової делегації С. Шелуха.

20 вересня 1918 року. Планарне засідання мирової конференції.

Чергове планарне засідання мирової конференції за згодою обох сторін має бути скликане в четвер 26 вересня о 2 годині дня.

В якій державі я живу?

(Лист до редакції).
Прочу високоповажну редакцію „Нова Рада“ надрукувати моєго листа в своїм поважанім часопису.

В кінці 1914 р. я попав у полон у Австро-Угорщину, де й дові-

дався про український табор полонених в Фрайштадті.

Там я дістав багато знань й освіти і далі вихав у Вецлар, щоб допомогти іншим своїм землякам в справі національної свідомости. Коли нас покликано Центральною Радою боронити свій край, то я разом з іншими пішов із зброєю в руках, проти большевицьких банд.

Коли потім озброєна сила із полонених стала непотрібною новому уряду української держави, я наразити повертаю в свою рідну сторону на Харківщину де й працював коло землі.

Вже по дорозі я довідався, що буцім то мене розшукує міліція.

З го цього вересня сільський писарь закликав до уяви до якої надійшов папір від „состоялого“ распоряженія Начальника Штаба Верховного Главнокомандувача п. д. воєнного слідствателя прапорщика Орлова. 9 вересня 1917 г. 478“.

В цім папері зазначено, щоб мене заарештувати.

Зобачивши це розпорядження „Верховного Главнокомандувача“ я ніяк невтораю, п.п. громадяне, де я пробував.

Коли ви скажете що я в царській Росії, то слов нема, я перед нею „преступник“, бо весь час мого побуту в полоні я працював на користь України, а не для „єдиної, невідомої“.

Отже жду відповіді. З пошаною
К. Зима Селча Волошенко.

ХРОНІКА.

Велика рада міністрів. На останньому засіданні рада міністрів ухвалила призначення головою ради державного банку товарища міністра фінансів д. Заменського.

Ця постановка ухвалена радою, як винятком з ст. 27 статуту державного банку.

Прийнято закон про правове та про оборону дисертації на вчену ступінь по всіх вищих школах України.

Прийнято закон про призначення державним ліжневим історико-філологічного ім. кня. Везородька Інституту.

Прийнято закон про класну посаду і про оклад платні урядовцям судового відомства.

Крім того була принята також одставка товарища міністра праці д. Шлегеля.

Нарешті був прийнятий закон про надання державному земельному банку права зробити перший випуск серій 5% свідомств цього банку на номінальний капітал в 300 000 000 карб.

Доклад С. Шелухина в раді міністрів. Минулої п'ятниці голова української мирової делегації С. П. Шелухин докладав у раді міністрів складений ним проект відповіді російській мировій делегації в особі К. Раковського на його заяву про межі між Росією й Україною і про взаєвідносини Дону з Україною.

Рада міністрів, вслухавши доклад С. Шелухина ухвалила цей проект відповіді К. Раковському.

Антисанітарія Олександрівської лікарні. Міністерство народнього здоров'я одержало відомості, що групування місцеві Олександрівської лікарні перебуває в надзвичайно антисанітарному стані: усі стіни промокли від вологи, крива обшуклася, довільна прогнила, вентиляції нема. Людина розапає не поповнюється їдлом і т. и. Все це робить надзвичайно сумне враження, а до того ще від трунів іде сморід і отруєне повітря. А це загрожує різкими хворобами службовцю персоналі лікарні, що мешкає поблизу трупарні.

Нові українські гроші. До Києва прибув другий транспорт українських грошей, надрукованих в Німеччині на суму 310 000 000 карб. а всього в державний банку є 388 000 000 карб. по 2, 10, 100 і 500 гривень.

Незабаром гроші ці будуть видручені в оборот.

Як відомо, старі українські кредитові білети по 100 карб. мають бути вняті в обороту. Отже державний банк приймає ці білети подля для обміну на інші українські чи російські гроші.

В генеральному суді. Відбулось розпорядче засідання карного генерального суду, на котрому поділено луд на три відділи. В склад першого відділу головуваним сенатора Грабара увійдуть сенатори Литовченко і Яценко. В склад другого під головуванням сенатора Маньковського увійдуть сенатори Ляхницький, Марголін та Юршевський. В склад третього під головуванням сенатора Равського увійдуть сенатори Гоголь, Грецько, Мочульський.

Експозитури Українбанку. Рада Українбанку визнала потрібним відкрити власні філії чи комісіонерства в Відні, Берліні, Львові, Будапешті, а в другу чергу у Криму.

В комісії акад. Вернадського. Закінчилась праця комісії академіка Вернадського по утворенню української академії наук; постановлено призначити на історично-філологічному відділі 21 академіка, на фізико-математичному 25 академіків, на відділі соціальних наук 20 академіків; пропонується установити 4 фонди, а власне: наукових підприємств експедицій, купівлі колекцій, досвідних наук та біологічних наук.

Кількість директорів вчених установ академії, неакадеміків встановлено в 14.

Гр. Кірбах на обіді у п. гетьмана. Вчора відбувся у п. гетьмана обід в честь командуючого німецьким військом на Україні генерала графа Кірбаха. На обіді були присутні: офіцери штабу ген. Кірбаха і заступник германського посла, генеральний консул Тілі. Підчас обіду п. гетьман виголосив промову по-українськи, котру товариш міністра закордонних справ п. Наттов переклав по-німецьки.

У відповідь на це генерал Кірбах сказав промову по-німецьки.

Р. зстріл Джунковського. Особи, що пробули до Києва з Петербургу оповідають, що червоноармійці застали з поїзда на одній із станцій буйного російського товарища міністра внутрішніх справ Джунковського в згоді з переданим наказом з Москви, розстріляли без усякого суду й слідства.

Громадяне Звірниця. До нашої редакції надійшов лист од громадян Звірниця, які постраждали при виходу 6 го червня. Громадяне Звірниця старяться, що їм комітет, який був обраний після виходу від кожної вулиці по два чоловіка, дав тільки по 100 карбованців і що „до цього часу більші нічого ми не одержали“.

Громадяне Звірниця зазначають в листі: „Хоч нам відомо, що бунд жертви гримши, одежою, а нам ще кажуть, що нічого нема і нічого не одержали“.

„Батьківщина“. 14 вересня с. р. загальні збори чл. кооперативу „Батьківщина“, після докладного обмірковування дальшої діяльності кооперативу, ухвалили приймати в члені кооперативу не тільки чл. військового т-ва „Батьківщина“, як це було до сего часу, а всіх українців. З цією пропозицією доручено правління вийти перед загальні збори військового т-ва „Батьківщина“.

Загальні збори військового т-ва „Батьківщина“ 17 вересня цю пропозицію прийняли.

„За свої уста“. Один хорунжий, що вернувся з полону, удався до начальника окремого бронзового отряду п. гетьмана полковника фон-Кубе з проханням дати посаду. Ад'ютант в присутності полковника записав: „Навільно здась говорити по руски!“ Хорунжий заявив, що перше всего він просить на цього не при-

чати, а друге — в українській державі він не буде ніякше говорити, як по українськи. На це полковник фон-Кубе сказав: „Со своїм уставом в чужій моветарь не устаете, — цить вамь мьста!“

Руминська делегація. Відносини між Україною та Румунією налагоджуються. З Бухаресту цими днями виїждить до Києва делегація, котра має зав'язати дипломатичні та торговельні стосунки.

По Україні

Донські гроші. В Старобільському повіті на Харківщині з'явилися грошові знаки Всеволодого Донського війська.

З огляду на те, що взаєвідносини Дону з Україною ще цілком не встановлені, харківська областна рада кооперативних з'їздів звернулася з відповідним запитанням до центр. укр. кооперативного комітету.

Управа комітету на підставі справок, зібраних у кредитовій канцелярії міністерства фінансів, листом з числа 17 б. м. роз'яснила раді, що згадані гроші обов'язково сили при розплаті не мають і од приймання їх треба утримуватись.

Сибіря. Путівельськ. пов. староства повідомляє м-во про появлення сибірки на скотині.

Повість чи отруєння. 9-го червня ц. р. в Кременчуці спілка офіцерів в народній амбулаторії улаштувала вечір, після котрого одразу захорувало 333 особи якоюсь надзвичайною хворобою. В місті почали поширюватись чутки, що ці хорування були наслідком отруєння якимсь газом, котрий міг бути пушений під час вечора особами вороже настроєними до офіцерів. Ця пригода дуже стурбувала громадянство в місті і примусила спілку кременчуцьких лікарів обслідувати це явище масових захоруваний. Наслідком цього обслідування з'ясувалося, як повідомляє спілка м-во нар. досл., що в даннім разі було не отруєння, а масове захорування інфекційною хворобою схожою на інфлюенцію, розповсюдженню якої сприяли дуже погані гігієнічний стан народньої аудиторії в котрій відбувався вечір.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Од Українського Державного Телеграфного Агентства.)

Освіта в Білорусі.

МИНСЬК, 22. Німецьке командування асигнувало 89 000 марок на педагогічні білоруські курси в Мінську на збудування й утримання білоруської гімназії в містечку Буславі віленської губернії. Сюди приїхав представник віленської білоруської ради, фундатор найдавніших білоруських організацій Антін Луцкевич, котрому народній білоруський секретаріат дав доручення надзвичайного державного значення.

Болгарська відповідь.

СОФІЯ 21. Прем'єр-міністр Малінов і міністр закордонних справ вручили австро-угорському послові відповідь болгарського правительства на ноту Буріана.

У відповіді зазначається, що болгарське правительство висловлює свою готовність приступити до обміну думок між воюючими державами відносно мирових переговорів тому, що це вивідає цілком бажанням болгарського народу і заміра його правительства.

Болгарія не веде війни з метою завоювання чужих країв і поширення свого панування над другими народами, а лише з метою забезпечення своєї границі і здійснення ідеї з'єднання всього болгарського народу в його етнографічних та історичних границях.

Маючи на увазі життєві інтереси свого народу, болгарське правительство готове допомагати зацікавлено сільному політичному ладу на сході Європи і прикласти частину своєї праці до збудування бажаного всіма народами союзу народів.

Будучи переконаними, що зближення між воюючими державами є можливе, болгарське правительство висловлює надію, що нота графа Буріана покладе кінець нещасній весняній катастрофі і утворить підставу для мирного співжиття всіх народів.

Гомперс про мирову конференцію. БЕРЛІН, 20. „Berliner Tagblatt“ повідомляє з Льбодина:

В промові сказаний на союзній робітничій конференції Гомперс од імені американського робітничого союзу заявив, що союз твердо думає всіма силами підтримувати політику союз-

— Холера на Україні. (Відомості за 17 вересня). Київщина. Уманськ. пов. с. Підвисоке—45 вип. (під.), в. 1. Новосибізький пов., м. Новосибізьк—1 вип. (кл. визн.).

Катеринославщина. Олександр. пов. м. Олександрівськ—1 вип. (кл. визн.). Вахмугський повіт. с. Кузьмівка—1 вип. (кл. в.). Вознесенський рудник—4 вип. (кл. в.). Маріупольський повіт м. Маріуполь—в. 1. Кол. зав. Нікополь—2 вип. (кл. в.), в. 1. Херсонщина. м. Одеса—2 вип. (бакт. виз.)—4 в. (підозр.) змерло—2.

Еспанська холера. Київський повітовий начальник державної варті повідомляє м-во що в Рубежівці, Козенцях, Михайлівці і Яблонці Гостомильського пов. дуже лютує еспанська холера і людність не отримує лікарськ. допомоги, через те що лікарі не приїждять.

Протести. 17-го вересня 6. р. Центральний український кооперативний комітет дістав телеграму такого змісту: „Довідавшись про арешти союзської владою московських кооператорів, рішуче протестуємо проти грубого насильства над кооператією. Рада з'їздів, Волинське об'єднання споживчих Союзів, Волинський Союз кредитовий, Житомирський Районний Союз Споживчих Т-в“. Одержали телеграми з висловленням протесту від Одеської областної ради кооперат. з'їздів, від кравчих південносхідних кооператив. організацій.

Царква-пам'ятник. „Відродження України“. У Катеринославі в скорім часі думають розпочати ставити церкву-пам'ятник „Відродження України“. Спархіяльний з'їзд постановив збудувати при церкві приют для дітей вояків, дім покаяння та музей церковної старовини.

Новий банк. 16 вересня міністр фінансів затвердив статут „Южного Комерческого Банка“ з основним капиталом в 10 міль. карб. Установці Банку—харківській та київській громадській дітячій комерсанті. Поміж харьковців є П. Кульжинський, М. Калгущин, К. Береза, Г. Соіпов, В. Кравцов, К. Вуковський, Л. Зільберштейн, С. Литарев, поміж киян—М. Дубинський, М. Ігнатичев, М. Кричевський, буйший головний редактор „Вестника Финансов“ і „Торгово-промисленної газети“. Правління Банку—в Харківі.

Відповідь Італії. РИМ, 19. Агенція Стефані оповіщає наші офіційну ноту, в якій сказано, що нота Буріана не зацікавила привабливу до переговорів без усякого відомого ґрунту й можливості фактичного успіху. Італія й її правительство категорично одмовляється вступити в переговори, маючи на увазі осягнення довго тривалого миру.

Відповідь Італії.

РИМ, 19. Агенція Стефані оповіщає наші офіційну ноту, в якій сказано, що нота Буріана не зацікавила привабливу до переговорів без усякого відомого ґрунту й можливості фактичного успіху. Італія й її правительство категорично одмовляється вступити в переговори, маючи на увазі осягнення довго тривалого миру.

Відповідь Сполучених Штатів. ВІДЕНЬ, 19. Шведський посол у Відні сьогодня в доручення свого уряду передав австро-угорському закордонному міністерству телег відповіді уряду Сполучених Штатів на ноту. Вона повторює відповідь Лансінга на ноту.

Білоруський консул у Москві. МИНСЬК, 21. Генеральним консулом Білоруської республіки в Москві призначено одного з діяльних фундаторів „Білоруської революційної громади“ в 1905 році А. А. Буріана.

Національний конгрес Добруджі. СОФІЯ, 20. Повідомляють телеграфно з Вабадуги—міста в північній Добруджі, що другий національний конгрес збереться там у найближчому подію. Делегатів, що мають виступити в ньому участь, обрали безпосередньо саме населення. До 15 вересня обрано 318 делегатів, з них 223 болгарів 34 румун, 20 липован, 15 турків, 10 німців, 8 українців, 3 австрій, 3 татар.

Торгові стосунки з Україною. БЕРЛІН, 20. „Berliner Tagblatt“ перекладе: Саксонське експортне товариство оповіщає торгові фірми, котрі до війни мали торгові стосунки з Україною, що вони можуть тепер безборонно через своїх представників знову вступити з нею в торгові стосунки. Ці фірми мусять раніш

погодитесь з берлінським експортним товариством в питання про відвідування континенту. Промислові союзи співробітничать, які просять треба вивести на Україну. Тепер особливо об'єдналися попит на залізниці та гальванерейні виробі.

Перегляд мандатів.
МИНСЬК, 23. Юридична комісія ради Білоруської народної республіки має переглянути мандати членів ради в її частині, котра есеєється кооперативних членів.

Замовлення на товари.
МИНСЬК, 23. В Білоруську торговельну палату після вирішення справи з ревізіями, стали надходити великі замовлення на товари з України та Москвою.

Початок навчання в Білорусі.
МИНСЬК, 21. Почалося навчання в 32 початкових дитячих школах в селі вихідці і одній торговельній школі. З початкових шкіл 18 жіночих, 8 білоруських, 4 єврейських, 2 польських і 1 татарська. У всіх цих школах навчання в уні.

Життя в селі.
ЗОЛОТОНІША, 23. (Ох власне). В жовтні велика житлова сурма до вайхало багато мішків із Москви. Дуже суттєво приходяться учням. За удержання хліба в місті беруть великі карбованці у місяць та муть борони. Зараз нема газу. Через брак опіла може припинитись навічання по школах, особливо по інших змінах. Дехто, часом світить бензином та свідою. Худі боляки коштують 20 карбованців. Худі одяги—4 р. 50 копійок, та й то нашко дітати.

„Діяння управа“.
ЗОЛОТОНІША, 23. Місцеві „Прогрес“ дуже важко. Повопризначена місцева управа відбрала у „Прогрес“ будинок твердості й віддала його німецькій музичній команді. Ця сама управа припинила видання газети „Вільне Слово“. Через те тепер воярець української державності вільно розсудяться сержі охочі люди оди всім неправдливим чулкам, що підкошують авторитет пана гетьмана та Української держави, а борються з цим пієта припинення „Вільного Життя“ нема коду.

Хлібна монополія.
ПОЛТАВА, 22. Відбулося засідання місцевої контори хлібного бюре в присутності товариша міністра постацї Черниша, завідувача ліквідаційним відділом Леонтьєва. Голова правління Бреслер зазначив, що під впливом чухек про спастування монополії, людність не хоче здавати збіжжя, через те контора мало має хліба. Товариш міністра зазначив: що зобов'язання перед совізнами повинні бути виконані. Так само, треба подбати про задоволення людности. Особливо увагу треба звернути на постацї харчів замінянням, почтєво-заградним сауніям та фабричним заводським робітникам. У вересні та жовтні мусять бути зібрано максимум хліба, щоб виконати наряди, на літозад та грудень треба збільшити сїть агентів, звернутися до землевладецьків, зазначаючи час і порядок абору. На останку Черниш зазначив: „категорично закликаю, що хлібна монополія буде переведена неухильно з адміністративним шляхом і зменшення цін пієно від часу хліба“.

Прогрес.
ПОЛТАВА, 23. Полтавське сільсько-господарче господарство косяло телеграму на ім'я німецького посла барона Мюна, політ мін. заперечили справу Дороменкові та голові московської мирової делегації Раковському з крестомом масонного терору совітської влади проти задушеного розпрому й ресетрїлу кооператорів.
Іст.-філологічний факультет.
ПОЛТАВА, 23. Тутюшня „Пресвіта“ закладає історико-філологічний факультет з навчанням на українському.

Завідомлення.
У Білоруській професійній авторській спілці 20 го вересня 1918 р. в допоміжній укр. клубі відбулося нарада київських українських авторів, на якій ухвалено заснувати професійну артистичну спілку і для цієї театральної бюро, яке б обслуговувало всю Україну. Зважаючи на те, що зараз у Києві працює 6 українських театрів: 1) Саломеєвського 2) державний драматичний, 3) молодий театр, 4) держ. народний, 5) робітничий, 6) кунецького саду, в яких працює велика кількість професійних артистів, прибувши з різних груп, автори вирішили себе повні повні заснувати професійну артистичну спілку. За цією відважною постановою автори вирішили організувати комісію, яка має протягом двох тижнів скласти статут спілки і скликати збори для провадження і утвердження статуту, після чого спілка уведе в життя.
В склад організаційної комісії увійшли: Корольчук, артист укр. трупи М. Савдовського.

Ровинський, артист державного драматичного театру.
Коханенко, артист державного львівського і держ. др.
Семдор, артист молодого театру.
Каргальська, артист державного театру.
Л. Шевченко, артист народнього держ. театру.
Юхименко, артист молодого театру.
Значачна комісія присутня вже до праці.
Осіб, які можуть допомогти справі своїм досвідом, просямо звертатись до укр. клубу від 3 до 4 год.

Кооперативна школа імені Василя Доманицького. Діпрореський союз споживчих товариств України з 15 жовтня цього року однією кооперативну школу імені Василя Доманицького, статут якої вже затверджено міністерством освіти.
Школа має на меті дати свідомих і практично підготовлених робітників для споживчих кооперативів, як то членів правління, рахівників, діловодів та прикащиків.
Курс навчання одрічний. Платня за навчання 80 карб. на рік.
До школи приймаються учні не молодші від 18 років, які свідчили вступну екзаменувати школу, або склали відповідний іспит. В першу чергу приймаються кандидати споживчих кооперативів.
В школі викладаються такі дисципліни: 1) українська мова, 2) українське право, 3) географія і історія кооперативів, 4) практика та організація споживчих товариств і інструкція та ревізія товариств, 5) економічна географія, 6) товариство, 7) діловодство, 8) рахівництво, 9) комерційна арифметика, 10) комерційна кореспонденція, 11) кооперативне і торговельне право, 12) культурно-просвітня праця кооперативів, 13) загальні основні політичної економії, статистики і фізики.

Викладання наук буде сполучатись з відповідною практичною працею учнів.
По звільненню школи учні отримують свідоцтво про не.
При школі має бути інтернат для учнів.
Прохання приймаються тільки до 10 жовтня по адресі Київ, Інститутська, 4, Діпрореське, Культурно-Просвітний Відділ.
До прохання треба прикласти належні документи (метричні свідоцтво, та свідоцтво школи, де одержано освіту).
Завідуючий школою.
О. Скратинський.
Важливо не вважувати рідкою мовою чужими „коштовні“ словами, до яких належать: ветеринарна управа, утворила спеціальну термінологічну комісію для збору й розгляду ветеринарних, зоотехнічних, фармацевтичних та інших слів і назв.
Тому звертаємо до всіх з великим проханням допомогти в цій складній та важливій справі, збираючи й надсилаючи до вищезгаданого інституту (Київ, Лясурська 33) потрібні слова й термини вписувати кожне слово на окремий картці в такому порядку: 1-е назва російська або польська, 2-е назва латинська (по можливості) і 3-є назва українська.
Важко вказати місцевість (село, містечко, місто, повіт, губернія).
Почтові видатки вертатимуться з подякою.
Наталячню управу.
Врїт товський-Сивозапка.
Відділ українського народнього університету в Києві. Згодом і при участі просвітньої комісії українського університету, наукового товариства центрального кооперативного установ всеукраїнської спілки, всеукраїнської спілки земств, губерній і повітових земств, т-ва праці, привласників, економістів, т-ва „Прогрес“ і інших, відкривається український народний університет, якого завданням буде розповсюдження систематичних наук і прикладного знання серед української людности. В університеті будуть відділи: науково-популярний і спеціально-академічний. Крім цього буде одрічний підготовчий курс.
Науково-популярний (курс дворічний) ставить основним завданням привабити симпатії народу до науки і задовольнити загально-освітню потребу широких верств громадянства. Він доповнює й систематизує позиткові знання слухачів, поширює світгляд, навчаючи розбиратись в життєвих питаннях і дає спеціальні знання користуватись в практичному житті (кооперативні, технічні, агрономічні і т. п.).
На академічному відділі (курс дворічний) будуть проходились університетські дисципліни. Тут будуть здобувати науку ті особи які не задовольнялись загально-освітню науково-популярного курсу, а схотять з глибоким науковим спеціалізуються. Сюди приймаються особи котрі в тій галузі науки, в якій хотять спеціалізуватись, мають більш-менш знання курсу середніх шкіл.
На обох відділах науково-популярному, академічному будуть складні факультети: гуманітарний, природничо-математичний, технічний, кооперативний.
Крім того будуть улаштовані при факультетах спеціальні курси різної наукової компетенції.
Прохання з точним зазначенням 1) віку, 2) освіти, 3) стану, 4) відділу й факультету, на який прохає бути прийнятим—надіслати на ім'я правління народнього університету до просвітньої комісії українського університету, Терещківська, 2.

Дирекція підготовчих курсів при українському університеті свідчить, що лекції на курсах розпочнуться в четверг 26 вересня о год. 6 веч.
Засідання ради лекторів відбувається в середу 25 вересня о 6 год. веч. з порядком нарад: 1) розклад лекцій, 2) біжучі справи.
Директор Кравчук.
Людське земляцтво. Окружний суд затвердив статут людського земляцтва. Завданням його культурно-просвітній та економічний, а саме: лекції, реферати, виступи, бібліотека, організація кооперативу, Ідальні, бюро праці і т. ині.
Приймаються також членів як студентів і інших.
Адреси: 1) Мар.-Благовіст, ч. 21 пом. 6, Суздальсько, в 5 до 7 г. в. 2) Мало-Васильків. 29 пом. 16, Гул, з 4 до 5 год. веч. 3) Вулиця пр. ч. 14 пом. 7, Тхоржевський, з 5 до 7 г. веч.

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Хор студентів унів. св. Володимира під орудою О. Кошиця, відповівши після закінчення діяльності, запроує т. т. студентів усіх вітних шкіл м. Києва аступати в члени хора.
Спроба гололів і прийом нових хористів відбувається по середам, п'ятницям і неділям від 6—8 год. веч. в студентській Ідальні (Гімназичка № 3).

Курси рахівництва
Г. П. Леонюча, Михайлівська 20 пом. 4.
5-01023-3

Курси й майстерня обуви
Підбиває реанов. відомі.
В. Підвицька 14, пом. 64.

1-ше Українське Т-во Торгівлі
Шаргородський товариств.
випомоді широм членів. Платя копуть 500 карб. вступної платні 25 карб. організації 25 карб.
Своїм членам Т-во дає послуги, товари по соборності тим же високим забезпечується життя члена на старість. Т-во запроує залучуватись члени чоловіків і жінок всієї України. Запис провадиться: 1) в конторі Українського Клубу—пріг. Прогресивної й Пупницької від 4 до 8 год. веч. 2) Українській конторі—Фундуківська № 19 і 3) на Чертерську Микоцьська № 6 пом. 5.
2-1075-7

Акційне Товариство
Т-во „ЧАС“ у Києві
затвержено ц. Міністерством Торгу і Промисловості 2 вересня 1918 р. Статут (основні) члени Т-ва 1.000.000 карб., ділячок на 10.000 акцій по 100 карб. кожна. Зосталось тільки 500 акцій, які можна перейти до 1 жовтня ц. р. Коли запис перевищить вільне число акцій, то буде зроблено відповідне розпреділення. Запис приймається в конторі Т-ва „Час“ Київ, Володимирська, 42.
8-1103-7

Т-ВО ДРУКАРЬ У КНИВІ
Хрещатин ч. 50.
Нові книжки:
Шкіли Богданомельницька № 6.
Київмір В. Бердичівська № 33.
Наше минуле часопис ч. 1 . . . . . д. 700
Глобус, байки 1,75
Голосів ч. 1, правоп. словник 2,00
Коридани, В царстві капіталау 2,00
Лістівки, образи, портрети і т. п. Земським та митарями звичайна звинки.
3-1140-9

„Сапуто І“
Знову новий есеїб для МІТТЯ ГОЛОВИ
„КАПУТОЛЬ“ здієтує лулу (перхоть) очищає, дезінфікує, скріплює шкуру голови і тим запобігає випаданню і домагає росту волосся. Головне право продажу належить фірмі КЮРОТАТ.
Продається в його складах аптечних, крамничих і парикмахер.
Аптека ац. т-ва „ФАРМАНОС“ (був. Зейделя). 3-1125-2

Всеукраїнський Кооператив. Видавничий Союз
5 вересня 1918 року відкрив власний книжний гуртовий склад.
(Мар.-Благовістська вул. № 103).
Замовлення приймаються на всі книжки, які мають на книжковому ринку. Кооперативним Товариствам і Союзам, а також Прогресивним, Земствам і іншим робиться величезна знижка.
Замовлення виконуються негайно, по черзі їх поступання.
Разом з замовленням необхідно надіслати гроші, приблизну вартість замовлення, а в разі відмови гроші не менше половини вартості замовлення. На решту робиться надплата вклада.
Замовлення і гроші приймаються за адресою: Київ, Хрещатин № 41, пом. № 57. Всеукраїнському Кооперативному Видавничому Союзу. Для розрахунків і переводів грошей можна також користуватись Українським (Хрещатин № 27, біжучий рахунок Союзу № 22) і Союзбанком (Інститутська № 3, біжучий рахунок Союзу № 1831).
30-1074-6

Видавничі Спілка „КНИГОЗБІРНЯ“
Реданція й Контора Бесарабна 2 телеф. 24-01.
Книгарня, Хрещатин 28. Книгарня і Напаря Конона Хрещатин 28. ПАСАЖ, Кривийця 28.
Комора й Книгарня має великий вибір різних книжок та підручників.
До відомо губерніальних, повітових народніх управ, учительських спілок „Прогрес“, кооперативних установ, видавничих т-в, Шкіляних Педагогічних Рад і всього світового українського громадянства.
Зважаючи на скрутний стан дріпдрового ринку і великі клопоти, яких приходиться заважати кожному, набуваючи зна, чи інших книжок чи підручників, видавничі Спілки „КНИГОЗБІРНЯ“, пересилаючи одну тільки культурно-просвітній мету, пішла на зустріч всім одержавши запис і абонентів.
Абонент Спілки не тільки улюбляється він різних турбот і клопотів по закупівлі потрібних йому книжок, а ще й має такі права і привілеї:
1) Замовлення його виконуються по-за чергою і без завадків, при чому йому, як абоненту, дається ще найвища знижка.
2) Замовляючи книжки власного видавничого Спілки, абонент одержує книжки, позаяк не платить, позаяк пересилає книжок власного видавничого Спілки своїм абонентам.
3) Замовляючи книжки чужого видавничого, тоб-то якби не було книжки і надіслати при замовленні всі гроші, по вартості їх, наперед, абонент, одержуючи книжки, за пересилку їх не платить, позаяк в таких випадках своїм абонентам Спілка пересилає книжки за свій кош.
4) Купуючи книжки, в коморах і книгарнях Спілки, абонент користується знижкою не менш як 10%, на книжках чужого видавничого і не менш як 30%, на книжках власного видавничого. Якщо ж книжка одна книжка вартості менш 1 карб.
5) Набуває виключне право на книжки, які мають в продажу з обмеженою кількістю, позаяк такі книжки будуть продаватись і висилатись тільки абонентам.
6) Замовляючи або купуючи улаштовані Спілкою книгобібліотеки, абоненту крім звичайної для нього знижки, надається право виплачувати гроші на противі цілого року, при чому при замовленні, чи купівлі книгобібліотеки вноситься тільки половина вартості її, а решту виплачується в визначені строки.
7) Одержувати книжки до читання з книгозбірень Спілки за половину плати, яка застановлена для сторонніх.
8) Без жодної доплати до передплатної ціни нормалізувати через посередництво Спілки всі українські часописи і які виходять на Україні і по-за її межами, про чому Спілка гарантує справу високою ІК.
9) Дурно одержувати від Спілки повідомлення, про всі нові книжки, які виходять в світ.
10) Дурно одержувати відповіди на всі запитання, що до книгарського діла.
Абонентом Спілки може бути кожна особа чи Інституту. Ціна абонемента 100 карбованців, які вноситься на один з біжучих рахунків Спілки, або наділяються до контори Спілки. Негайно по одержанні грошей, контора Спілки висилає абоненту абонементаго квитка, на якому зазначені всі обов'язки Спілки перед абонентом.
Абонент Спілки нічим не користується, тоб-то якби не було книжки і надіслати при замовленні всі гроші, по вартості їх, наперед, абонент, одержуючи книжки, за пересилку їх не платить, позаяк в таких випадках своїм абонентам Спілка пересилає книжки за свій кош.
Замовляючи книжки, абонент повинен посылатись на № абонементаго квитка в замовляючи книгобібліотеку, крім того ще й зазначити: протитом скількох місяців він хоче виплачувати вартість її, а купуючи книжки в коморах і книгарнях Спілки, чи одержуючи їх до читання з книгозбірень Спілки пред'являти його.
З а м о в л е н н я
по уповноваженню Видавничого Спілки „КНИГОЗБІРНЯ“:
Директор-референтів Я. САМОБІВНО.
Секретарь Н. ВАГАТІВНА.

Кооператив „МІНХАРЧ“
В Бульвар 18 шукає досвідченого прикащика зворотять в крамничих до Мархеві від 3 до 4 год.
1-01033-

Кооператив „Урядспілка“
пропонує ковбасами, м'ясинами, цукерками, шкварками, заводам та приватним особам давати лісової продукції на різний край, продукти, омолоді, дрова, предмети. Вкладіть письмові умови надіслати: В. Волод. 19 М. З. С. Голови „Урядспілки“ Нозіцькому, або Секретарю Волоському (Мінхарчу) чи Агитатору (Мін. Праці); особисто всі приймають від 1 до 2 дня.
2-01035-1

Кооператив „МІНХАРЧ“
шукає великі коменшани для крамничих (бжало лях), коменшани для складу). Крім того продає пороки ажики. Умови: Бульвар 18 Мінхарчу крамничих записати Мархеву від 3 до 4 год.
1-01032-1

„СВАВОЛЯ“ др. малюючи на 5 розд. К-ся Крижівського
Видає книжки „Січ“, (м. Білопольє на Харківщині) д. 2 карб. 50 коп. книгарній знижкою.
3-1151

Дві вебльовани кімнати потрібні для двох осіб.
Звертатись Жилківська 79 дім Шемета Д. Донцов.
1-01036-1

Весело-Тернівський український книгозбірня літній відділ
вотайне потрібний учитель (ка) історії. Річна платня не менше 4.500 карб. Пошта Весели Терни на Катеринославщині ст. Колятецьке Запор. з. р.
3-1143-1

Видавничі Спілка „КНИГОЗБІРНЯ“
Книгобібліотека, Хрещатин 28—Книгарня крамничих комора Хрещатин 25. Має великий вибір книжок. Замовлення виконуються негайно.
2-1131-3

О Викликаних кредиторів
З приводу ліквідації місцевих продовольчих органів утворених по закону 25 березня 1917 року ліквідаційна Комісія по справам суспільно-владної Губерніальної Професійної Управи пропонує всім особам і Інститутам, котрим належать як-небудь платити від Губерніальної, повітових, міських, та волосських продовольчих Управ на Волинці Інститутів на підставі записки 25 березня 1917 року, подати об'ємом займа підлежачим Управам (Ліквідаційним Комісіям) до 10 жовтня 1918 року. До заяв оплачених гербовим збором в 3 карбованці, повинні бути прикладені належні документи.
3-1125-3

Д-р Чорняк, спец. зоологічний і літ. зоологічний інститут.
кого року полатит хвороб. Зед. Житомирська 18, з-1 та 5-а.
12-1729-2

Видавничі „Праця“
Вулиця з друку нова книжка
Глина та глиняна промисловість на Україні
Цегла, черепиця, асфальт для шляхів, труби фарфор, фаянс, цемент, шкло
160 стор., ціна 4 карб.
Склад видання „Діпрореське“, книжничий склад. Київ, Інститутська 4.
3-0021-8

Акційне Товариство
Т-во „ЧАС“ у Києві
затвержено ц. Міністерством Торгу і Промисловості 2 вересня 1918 р. Статут (основні) члени Т-ва 1.000.000 карб., ділячок на 10.000 акцій по 100 карб. кожна. Зосталось тільки 500 акцій, які можна перейти до 1 жовтня ц. р. Коли запис перевищить вільне число акцій, то буде зроблено відповідне розпреділення. Запис приймається в конторі Т-ва „Час“ Київ, Володимирська, 42.
8-1103-7

Т-ВО ДРУКАРЬ У КНИВІ
Хрещатин ч. 50.
Нові книжки:
Шкіли Богданомельницька № 6.
Київмір В. Бердичівська № 33.
Наше минуле часопис ч. 1 . . . . . д. 700
Глобус, байки 1,75
Голосів ч. 1, правоп. словник . . . . .